

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з наукової роботи
Західноукраїнського
національного університету
Микола ДИВАК
20 25 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Угриня Богдана Васильовича на тему: «Фінансові детермінанти глобальної економічної інтеграції», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 29 – Міжнародні відносини за спеціальністю 292 – міжнародні економічні відносини

ВИТЯГ

із протоколу засідання фахового семінару кафедри міжнародної економіки
Західноукраїнського національного університету
від «4» червня 2025 року, протокол № 18

ПРИСУТНІ: завідувач кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Зварич І. Я.; завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, д.е.н., професор Зварич Р. Є. (гарант ОНП); заступник директора навчально- наукового інституту міжнародних відносин ім. Б. Д. Гаврилишина, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент Живко М. А., професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Савельєв Є. В.; професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Іващук І. О. (науковий керівник), професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Куриляк В. Є.; професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Ліщинський І. О.; професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Лизун М. В.; доцент кафедри міжнародної економіки, к.е.н. Герман Л. Т.; доцент кафедри міжнародної економіки, к.е.н., доцент Карась О. С.; старший викладач, к.е.н. Куриляк М. Ю., старший викладач кафедри міжнародної економіки, PhD Іващук О. В., PhD Драпак Т. І., аспірант Ванкевич І. С.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

Обговорення дисертаційного дослідження дисертанта Угриня Богдана Васильовича на тему: «Фінансові детермінанти глобальної економічної інтеграції», поданого на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 29 – Міжнародні відносини за спеціальністю 292 – міжнародні економічні відносини щодо його рекомендації до захисту.

СЛУХАЛИ:

1. Доповідь дисертанта Угрин Богдана Васильовича про результати дисертаційного дослідження на тему «Фінансові детермінанти глобальної економічної інтеграції».

Угрин Богдан Васильович доповів про результати проведеного дослідження, обґрунтував актуальність теми, розкрив його мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження. Здобувач зазначив, що глобальна економічна інтеграція пройшла тривалий період становлення, однак у сучасних умовах її розвиток дедалі більшою мірою визначається фінансовими чинниками. Посилення глобальної взаємозалежності економік, трансформація світових фінансових ринків, зростання ролі міжнародного руху капіталу, інвестиційних потоків, цифрових фінансових технологій та міжнародних фінансових інституцій зумовлюють формування нового фінансового виміру глобальної економічної інтеграції.

Метою дисертаційної роботи є поглиблення теоретико-методологічних засад глобальної економічної інтеграції та обґрунтування впливу фінансових детермінант на ці процеси в умовах посилення інтеграційних асиметрій. У межах дослідження здобувачем розмежовано поняття глобалізації, регіональної інтеграції та глобальної економічної інтеграції, що дало змогу сформувати теоретичні концепти глобальної економічної інтеграції як багатовекторного, багаторівневого та динамічного процесу. Угрин Б. В. окреслив наукову новизну та практичну цінність одержаних результатів. Здобувач наголосив, що у роботі запропоновано розглядати глобальну інтеграцію на основі концепції «системного рівня інтеграції». У дисертації продемонстровано фрагментацію глобального простору за економічними та фінансовими показниками, виокремлено основні виклики й загрози глобальній економічній інтеграції, а також доведено, що сучасна глобальна економічна інтеграція дедалі більше набуває блокового або регіонального характеру. Особливу увагу приділено інтеграційним асиметриям, які розглянуто як системні характеристики глобальної економічної інтеграції.

У роботі запропоновано розглядати фінансові детермінанти глобальної економічної інтеграції як багаторівневу систему, що охоплює наднаціональний, регіональний, національний і корпоративний рівні. Доведено, що фінансовий вимір глобальної економічної інтеграції включає взаємопов'язані процеси, які характеризують ступінь залученості національних економік до світових фінансових потоків, їхню відкритість до інтеграції, інституційно-правові умови здійснення фінансових операцій, а також масштаби та інтенсивність участі країн у процесах фінансової глобалізації. Окремо обґрунтовано роль міжнародних фінансових інституцій, які виступають не лише джерелами фінансування, а й координаторами міжнародної економічної політики, генераторами стандартів та ініціаторами реформ.

Здобувачем проведено оцінювання фінансової відкритості країн, запропоновано показники оцінки інституційних та економічних умов інтеграції, здійснено кореляційний і кластерний аналіз. Це дало змогу виявити зв'язки між показниками фінансової відкритості, інвестиційної активності, фінансової

глибини, макрофінансової стабільності та рівнем інтегрованості країн у глобальний економічний простір. Важливим результатом дисертації є обґрунтування фінансової екосистеми глобальної економічної інтеграції. Здобувачем визначено її основні складові, серед яких інституційно-регуляторна, інформаційна, ризикова, екосистема людського капіталу та сталого розвитку. Базовими системами такої екосистеми визначено грошово-кредитну та фінансову, інвестиційну, платіжно-розрахункову, торговельну, виробничу, цифрову та інноваційно-технологічну системи. Окремий акцент зроблено на цифровізації фінансового сектору, розвитку цифрових і миттєвих платежів, а також на формуванні цифрової інтеграційної спроможності країн. Угрин Б. В. наголосив, що в умовах посилення фінансової нестабільності, цифровізації, трансформації міжнародної торгівлі та зростання ролі фінансової безпеки країни мають переходити від пасивної участі у глобальній економічній інтеграції до активного формування власних інтеграційних стратегій. Значну увагу у дисертації приділено участі України у процесах глобальної економічної інтеграції. Здобувачем підтверджено, що Україна інтегрується у глобальний економічний простір через торговельні, інвестиційні, фінансові, технологічні, виробничі, міграційні та інституційні канали. Узагальнено траєкторії глобальної економічної інтеграції України з початку 1990-х років та охарактеризовано основні детермінанти кожного етапу. У роботі також проведено SWOT-аналіз фінансових детермінант повоєнного відновлення України. У процесі наукового дослідження також було отримано інші наукові результати, які відрізняються науковою новизною, мають важливе практичне та теоретичне значення.

Дисертант також вказав на апробацію одержаних результатів дослідження, їх практичне впровадження та основні публікації за темою дисертації.

2. Запитання до дисертанта.

До дисертанта були поставлені запитання учасниками засідання, зокрема:

- 1) професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Лизун М. В.:
 - Україна докладає значних зусиль для інтеграції у європейський фінансовий простір. Чи витримає страховий ринок України конкуренцію в процесі євроінтеграції?
 - Досвід яких країн в питаннях глобальної економічної інтеграції Україна може взяти за приклад?
 - У роботі Ви багато уваги приділяєте асиметриям інтеграції країн. Чи здатні країни подолати ці асиметрії?
- 2) доцент кафедри міжнародної економіки, к.е.н., доцент Герман Л. Т.:
 - У назві вашої роботи є термін «фінансові детермінанти». І Ви подаєте їх трактування. Як на Вашу думку, розмежувати їх з економічними і які критерії Ви використовували для класифікації?
 - У питанні 3.1 Ви розглядаєте довіру як виклик для глобальної економічної інтеграції. Яким чином і через які механізми вона впливає на інтеграційні процеси?
- 3) професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор, Ліщинський І. О.:

– Розкрийте, будь ласка, особливості бюджетно-податкової детермінанти глобальної економічної інтеграції. Чи використовували Ви ці детермінанти при розрахунку впливу фінансових детермінант на глобальну економічну інтеграцію?

– Які тенденції становлення європейської фіскальної інтеграції і як використовується гармонізація оподаткування діяльності ТНК для уникнення надмірного трансфертного ціноутворення?

4) професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Куриляк В. Є.:

– Яка роль фінансових детермінант у забезпеченні фінансової безпеки в процесах інтеграції?

– Як Ви оцінювали в роботі вплив цифрових технологій на глобальну економічну інтеграцію? І чи готовий сьогодні фінансовий сектор України конкурувати в частині цифровізації з іншими країнами?

5) завідувач кафедри міжнародних економічних відносин д.е.н., професор, Зварич Р. Є.:

– У роботі Ви подаєте вузлові центри глобальної економічної інтеграції, але найбільша увага зосереджена на країнах Африки. Чим визначається такий Ваш інтерес і які переваги в інтеграції мають ці країни?

Дисертант Угрин Богдан Васильович дав вичерпні та ґрунтовні відповіді на поставлені запитання, що характеризує достатньо високий рівень його наукової підготовки.

3. Висновок наукового керівника професора кафедри міжнародної економіки, доктора економічних наук, професора Іващук Ірини Олегівни (подано висновок).

Іващук І. О. наголосила на актуальності теми дослідження здобувача, його практичній значимості, завершеному характері. Дисертаційна робота виконана відповідно до теми, затвердженої Вченою радою Західноукраїнського національного університету.

Науковий керівник зазначила, що дослідження фінансових детермінант глобальної економічної інтеграції набуває особливої актуальності, оскільки саме фінансові потоки, інвестиційна активність, валютно-фінансова стабільність, розвиток фінансових ринків та доступ до міжнародного капіталу великою мірою визначають інтенсивність, напрями й результативність інтеграційних процесів. З огляду на сучасні виклики світової економіки, пов'язані з фінансовою нестабільністю, геоекономічною фрагментацією, посиленням конкуренції за фінансові та людські ресурси та необхідністю адаптації національних економік до глобальних змін, обрана тема дослідження є своєчасною та надзвичайно актуальною.

Одержані результати дослідження Угрини Б. В. характеризуються науковою новизною та є основою для подальшого розвитку теоретичних і прикладних аспектів дослідження фінансових детермінант глобальної економічної інтеграції. У процесі дослідження використано відповідний методичний інструментарій, який дав змогу обґрунтувати роль фінансових чинників у формуванні, розвитку та трансформації інтеграційних процесів.

Науковий керівник зазначила, що у дисертаційній роботі обґрунтовано багаторівневу модель глобальної інтеграції, на основі чого запропоновано багатокритеріальну систему глобальної інтеграції та сформовано концепцію системного рівня інтеграції. Науковий керівник підкреслила, що важливим результатом дослідження є удосконалення термінологічного апарату, зокрема уточнення змісту поняття глобальної економічної інтеграції. Особливу увагу в роботі приділено авторському розумінню фінансових детермінант глобальної економічної інтеграції. Дисертант у своєму дослідженні робить акцент на ролі фінансових детермінант у формуванні інтеграційної спроможності національних економік, і в цьому контексті теоретичні положення підкріплені розрахунками на основі використання методів економетричного моделювання. Науковий керівник відзначила здатність здобувача застосовувати комплексний методичний інструментарій для оцінювання взаємозв'язку між фінансовими чинниками та процесами глобальної економічної інтеграції. Це дало змогу обґрунтувати авторські висновки. У процесі виконання дисертаційної роботи здобувач виявив уміння систематизувати й узагальнювати значний масив наукових джерел, статистичних, аналітичних та емпіричних даних, а також формувати власні концептуальні положення щодо ролі фінансових детермінант у трансформації глобальних інтеграційних процесів. Особливої уваги заслуговує обґрунтування глобальної економічної інтеграції України та зроблені здобувачем пропозиції.

Іващук І. О. зазначила, що результати дослідження мають належний рівень апробації: основні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи були представлені на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях та відображені у наукових публікаціях здобувача, зокрема у фахових виданнях України, що підтверджує їхню наукову обґрунтованість, практичне значення і відповідність тематиці дисертації.

Робота за змістом, формою і назвою відповідає спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р.

4. Виступили.

Рецензент, д.е.н., професор Лизун М. В. зазначила, що дисертація Угриня Б. В. є актуальним науковим дослідженням, у якому розглянуто фінансові передумови участі країн у глобальних інтеграційних процесах. Особливої уваги заслуговує те, що здобувач не обмежується загальнотеоретичним аналізом глобальної економічної інтеграції, а акцентує увагу на прикладних аспектах її фінансового забезпечення, зокрема на фінансовій відкритості, інвестиційній активності, цифровій готовності та ролі фінансової безпеки. Важливим

практичним аспектом роботи є дослідження місця України у процесах глобальної економічної інтеграції. Автором узагальнено основні траєкторії інтеграції України у світовий економічний простір, окреслено фінансові детермінанти її повоєнного відновлення та обґрунтовано необхідність формування активної інтеграційної стратегії з урахуванням сучасних глобальних ризиків. Такий підхід посилює практичну значущість дисертації, оскільки її результати можуть бути використані при розробленні напрямів фінансово-економічної політики України в умовах євроінтеграції та повоєнного відновлення. Окремо слід відзначити використання здобувачем економіко-статистичних методів, кореляційного та кластерного аналізу, що дозволило не лише теоретично обґрунтувати фінансові детермінанти глобальної економічної інтеграції, а й здійснити їх емпіричну оцінку. Це підвищує достовірність отриманих результатів і підтверджує прикладний характер дослідження.

Рецензент відзначила кілька зауважень, які можуть покращити роботу: варто було б почати розгляд піднятої проблематики з економічної інтеграції з переходом до глобальної економічної інтеграції; питання 1.2. має більш аналітичний характер; в дослідженні доцільно було б розкрити специфіку впливу окремих груп фінансових детермінант на національні економіки з різним рівнем економічного розвитку, зокрема розвинені країни, країни, що розвиваються, країни з перехідною економікою. Цілком правильно автор виділяє вузлові центри глобальної економічної інтеграції, вірно виділяє Індію, Китай, країни Затоки, але порівняно з країнами Африки їм приділено менше уваги у дослідженні. У роботі вдало використано методи математичного моделювання для обґрунтування гіпотез та оцінки впливу фінансових детермінант на глобальну економічну інтеграцію країн, проте окремі розрахунки проведено тільки для одного року.

Рецензент зазначила, що вказані зауваження не занижують високої позитивної оцінки дисертаційної роботи. Дисертація характеризується логічною структурою, послідовністю викладу матеріалу, науковою аргументованістю та належним рівнем оформлення. Основні положення, висновки та результати дослідження є достатньо обґрунтованими й відображають авторський внесок у розвиток теоретичних та прикладних засад дослідження фінансових детермінант глобальної економічної інтеграції. Дисертаційна робота Угриня Б. В. є завершеним самостійним науковим дослідженням, виконаним на належному теоретичному, методичному та прикладному рівнях. Робота відповідає спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» та вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Враховуючи вищезазначене, робота може бути рекомендована до подальшого розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензент, к.е.н., доцент Герман Л. Т. відмітила актуальність теми дисертаційного дослідження, яка не викликає сумнівів. Дисертація має теоретичне і практичне значення. Вона має логічний виклад матеріалу. Робота структурована вдало – складається з трьох розділів, які послідовно, починаючи з теоретичних концептів, розкривають тему. Теоретичні положення, аналітичні результати та прикладні рекомендації послідовно доповнюють одне одного, що

свідчить про належний рівень обґрунтованості отриманих результатів і відповідність дисертації заявленій темі «Фінансові детермінанти глобальної економічної інтеграції».

Заслуговує на увагу обширний аналіз наукових праць вчених, як українських, так і зарубіжних. Герман Л. Т. акцентувала увагу на тому, що дисертаційна робота є своєчасною та важливою, особливо для України, оскільки в умовах війни, посилення глобальної фінансової нестабільності, євроінтеграційних процесів і потреби повоєнного відновлення питання фінансових детермінант глобальної економічної інтеграції набуває особливої значущості. Рецензент зазначила, що здобувач у роботі враховує сучасні виклики глобального економічного розвитку, зокрема фінансову фрагментацію, інтеграційні асиметрії, трансформацію світових фінансових ринків, цифровізацію фінансової сфери, зростання ролі міжнародних фінансових інституцій та необхідність забезпечення фінансової стійкості національних економік. Заслуговує на увагу проведений кластерний аналіз фінансової екосистеми глобальної економічної інтеграції, SWOT аналіз фінансових детермінант для України. Це позитивний момент для дисертації – використання економетричних методів. Але варто було б провести кількісні розрахунки можливих сценаріїв глобальної економічної інтеграції України. Разом з тим, рецензент зазначила, що у роботі деякі визначення наведені англійською мовою; деякі таблиці можна перенести в додатки; дискусійною є позиція автора щодо виокремлення довіри, цифровізації та зеленої економіки як викликів глобальній економічній інтеграції, проте автор досить вдало подає їх аргументування у роботі. Крім того, окремі рекомендації щодо використання фінансових детермінант у процесі повоєнного відновлення України могли б бути більш деталізованими в частині практичних механізмів їх реалізації. Водночас зазначені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи, а лише окреслюють напрями подальших досліджень.

Дисертація відповідає встановленим вимогам та може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

Гарант ОНП, д.е.н., професор Зварич Р. Є. зазначив, що дисертаційна робота виконана на надзвичайно актуальну тему, здобувач добре володіє матеріалом. Важливо, що робота має практичне значення, в тому числі містить рекомендації і для України. Представлені здобувачем результати дослідження є достатньо переконливими, вони мають елементи наукової новизни і враховують основні зміни у глобальній економіці, які фактично змінюють глобальний і економічний, і фінансовий ландшафт. Мова йде про питання довіри, цифровізації і зеленої економіки. Щодо останньої, то варто було б більше уваги приділити інструментарію зеленої економіки, зокрема зеленим облігаціям, бо у світі вже достатньо позитивного досвіду у використанні цього інструменту. Але це скоріше не зауваження, а побажання. Зварич Р. Є. зазначив, що дисертаційна робота є завершеною науковою працею, відповідає вимогам до наукових досліджень такого рівня.

В обговоренні дисертації взяли участь: д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки Зварич І. Я., д.е.н., професор, професор кафедри міжнародної економіки Куриляк В. Є., д.е.н., професор, професор кафедри міжнародної економіки Ліщинський І. О. У своїх виступах члени фахового семінару зазначили, що дисертаційна робота Угриня Богдана Васильовича на тему «Фінансові детермінанти глобальної економічної інтеграції» виконана на актуальну тему, має важливе теоретичне й прикладне значення для розвитку сучасних міжнародних економічних відносин. Учасники обговорення відмітили наукову цінність результатів проведеного дослідження, зокрема в частині поглиблення теоретико-методологічних засад дослідження глобальної економічної інтеграції, обґрунтування ролі фінансових детермінант у трансформації інтеграційних процесів та визначення їхнього впливу на участь національних економік у глобальному фінансово-економічному просторі.

На підставі результатів обговорення присутні на засіданні

УХВАЛИЛИ:

1. Прийняти висновок щодо дисертаційної роботи Угриня Богдана Васильовича на тему «Фінансові детермінанти глобальної економічної інтеграції», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 29 – Міжнародні відносини за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини як такої, що відповідає вимогам, які заявлені до дисертації.

2. Пропонувати Вченій раді університету прийняти висновок фахового семінару кафедри міжнародної економіки та затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради із захисту дисертації Угриня Богдана Васильовича.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Угриня Богдана Васильовича на тему: «Фінансові детермінанти глобальної економічної інтеграції», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 29 – Міжнародні відносини за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини

Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету. Глобальна економічна інтеграція є складним і багаторівневим процесом, який формувався протягом тривалого історичного періоду під впливом різноманітних політичних, економічних, технологічних та інституційних чинників, які на різних етапах розвитку світового господарства домінували як передумови інтеграційних процесів, визначали характер, масштаби та напрями взаємодії між країнами. Зміна країн-лідерів у світовій економіці, поглиблення міжнародного поділу праці, розвиток транспортної та логістичної інфраструктури, формування інституційного базису регіональної економічної інтеграції, відкриття нових ринків та торговельно-фінансова лібералізація, а також прискорення технологічного прогресу поступово створювали умови для поглиблення економічної взаємозалежності економік. На сучасному етапі глобальна економічна інтеграція набуває нових рис та

відбувається трансформація традиційних моделей інтеграції. В останні десятиліття помітним є зміщення акценту інтеграційних процесів у фінансову площину. Безперечно, у фінансовому секторі найшвидше проявляються глобальні зміни та нові можливості, але у той же час і ризики. Розвиток міжнародних фінансових ринків, електронних платіжних систем, цифрових валют, фінтех-компаній, глобальних інвестиційних потоків і нових механізмів фінансового посередництва формує основу нової глобальної фінансової екосистеми та актуалізує питання забезпечення фінансової безпеки та стабільності. Тому відбувається черговий етап розвитку процесів глобальної економічної інтеграції, в яких фінансові детермінанти глобальної економічної інтеграції виступають одними із ключових чинників, що визначають сучасну динаміку, глибину та багатовекторність інтеграційних процесів.

Дисертаційна робота є складовою наукових досліджень Західноукраїнського національного університету, зокрема: науково-дослідних робіт кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу – «Детермінанти стагнації фінансового ринку України та напрями забезпечення його розвитку в сучасних умовах (державний реєстраційний номер 0122U201522) при підготовці розділу «Глобалізація та світові фінансові ринки: вплив на функціонування фінансового ринку»; кафедри міжнародної економіки – «Гео економічні та цивілізаційні виклики розвитку глобальної економіки» (державний реєстраційний номер 0121U111077) при підготовці розділу «Економічні пріоритети регіональних інтеграційних об'єднань в глобальній економіці»; кафедри міжнародних економічних відносин «Гео економічні детермінанти повоєнного розвитку України в глобальному просторі» (державний реєстраційний номер 0122U201486) при підготовці розділу «Гео економічні детермінанти розвитку України в умовах війни».

Мета, завдання та методи дослідження. Об'єкт та предмет дослідження. Метою дисертаційної роботи є поглиблення теоретико-методологічних засад глобальної економічної інтеграції та обґрунтування впливу фінансових детермінант на ці процеси в умовах посилення інтеграційних асиметрій.

У процесі дослідження для досягнення поставленої мети було поставлено та вирішено наступні завдання:

- обґрунтувати теоретичні засади глобальної економічної інтеграції для визначення її сутності та сучасних форм прояву в умовах трансформації світового господарства;
- систематизувати сучасні асиметрії глобальної економічної інтеграції для виявлення структурних, регіональних, фінансових та інституційних дисбалансів її розвитку;
- визначити роль міжнародних фінансових інституцій у процесах глобальної економічної інтеграції для з'ясування механізмів їхнього впливу на фінансове забезпечення інтеграційних процесів;
- провести ідентифікацію фінансових детермінант глобальної економічної інтеграції для формування аналітичної основи їх подальшої оцінки;

- охарактеризувати процес формування фінансової екосистеми глобальної економічної інтеграції для визначення її ключових елементів, взаємозв'язків та функціонального впливу на інтеграційні процеси;

- оцінити вплив фінансових детермінант на глобальну економічну інтеграцію для виявлення стимулюючих і стримуючих чинників її розвитку;

- проаналізувати вплив новітніх інноваційних процесів на глобальну економічну інтеграцію для визначення нових викликів і можливостей її фінансового забезпечення;

- обґрунтувати пріоритети глобальної економічної інтеграції України для визначення напрямів посилення її участі у світових інтеграційних процесах під впливом фінансових чинників;

- визначити особливості формування нових вузлових центрів глобальної економічної інтеграції для виявлення трансформації просторової структури світової економіки під впливом фінансових детермінант.

Об'єктом дослідження є процеси глобальної економічної інтеграції.

Предметом дослідження є теоретичні та прикладні аспекти формування і впливу фінансових детермінант на динаміку глобальної економічної інтеграції.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів, що забезпечили комплексне вивчення фінансових детермінант глобальної економічної інтеграції: історичний метод використано для з'ясування передумов та еволюції глобальної економічної інтеграції, трансформації її фінансового забезпечення; метод діалектичного пізнання, метод аналізу і синтезу, метод індукції та дедукції – для розкриття суперечливого характеру глобальної економічної інтеграції, виявлення взаємозв'язку між фінансовими детермінантами та інтеграційними процесами; для узагальнення теоретичних підходів до глобальної економічної інтеграції та фінансових детермінант її розвитку; метод системного аналізу – для розгляду глобальної економічної інтеграції як складної багаторівневої системи; метод структурно-функціонального аналізу – для визначення ролі фінансових інституцій у формуванні фінансової екосистеми глобальної економічної інтеграції; метод групування та класифікації – для систематизації фінансових детермінант глобальної економічної інтеграції; метод аналогій і компаративного аналізу – для порівняння особливостей фінансового забезпечення інтеграційних процесів України, виявлення відмінних рис її участі у глобальній економічній інтеграції; метод економіко-статистичного аналізу та економетричного аналізу, в тому числі кореляційного аналізу – для оцінювання динаміки глобальної економічної інтеграції, виявлення впливу фінансових детермінант на глобальну економічну інтеграцію; метод SWOT-аналізу – для виявлення сильних і слабких сторін фінансових детермінант повоєнного відновлення України в умовах багатовекторної інтеграції; метод графічної візуалізації – для наочного представлення динаміки фінансових показників, інтеграційних процесів, асиметрій розвитку та просторової трансформації вузлових центрів глобальної економічної інтеграції.

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їхня новизна. Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретико-

методологічних засад дослідження глобальної економічної інтеграції через обґрунтування ролі фінансових детермінант у трансформації інтеграційних процесів в умовах посилення глобальних асиметрій. У результаті дослідження отримані такі найбільш вагомні наукові результати:

вперше:

сформовано багаторівневу систему фінансових детермінант глобальної економічної інтеграції та запропоновано їх авторське трактування як взаємопов'язаних інституцій, механізмів, фінансових правил, технологічних рішень, ресурсних можливостей і ризикових чинників, що визначають характер фінансової взаємозалежності країн, ступінь їх інтегрованості у глобальний економічний простір та стійкість до зовнішніх викликів; на цій основі обґрунтовано структурну модель фінансового виміру глобальної економічної інтеграції, що поєднує економічний, технологічний, інституційний, соціокультурний і системно-ризиковий рівні;

удосконалено:

– інституційний підхід до дослідження процесів глобальної економічної інтеграції, що, на відміну від існуючих, базується на обґрунтуванні визначального впливу міжнародних фінансових інституцій, глобальних фінансових правил, регуляторних стандартів та механізмів фінансової координації на формування сучасної архітектури інтеграційних процесів; це дало змогу виокремити перспективи розвитку глобальної економічної інтеграції через формування нових вузлових центрів інтеграційної взаємодії під впливом фінансових детермінант;

– методичний підхід до оцінювання фінансової екосистеми глобальної економічної інтеграції, який, на відміну від існуючих, ґрунтується на системному поєднанні її базових і кросфункціональних складових. Це дало змогу оцінити вплив окремих компонентів фінансової екосистеми на показники економічного розвитку, ідентифікувати моделі інтеграції країн у глобальну економіку на основі співвідношення між фінансовою глобалізацією *de facto* та *de jure*; на цій основі розмежувати реальну інтеграцію національних економік у міжнародні фінансові потоки та їхню формальну інституційно-нормативну відкритість, а також виявити асиметрії між реальним рівнем фінансової інтегрованості та декларованою відкритістю економік у процесах глобальної економічної інтеграції;

– науково-методичний підхід до емпіричного оцінювання впливу фінансових детермінант на процеси глобальної економічної інтеграції, який, на відміну від існуючих підходів, ґрунтується на використанні багатокomпонентної вибірки макроекономічних та фінансових індикаторів, що характеризують зовнішньоекономічну відкритість, міжнародну інвестиційну активність, фінансову глибину інтеграції, макрофінансову стабільність, технологічну залученість країн до глобальних економічних процесів. Це дало змогу розробити і розрахувати Інтегральний індекс глобальної фінансово-економічної інтегрованості країни, що враховує субіндекси торговельної, інвестиційної, трансфертно-фінансової та технологічної інтеграції й забезпечує комплексне оцінювання рівня залученості країни до глобального економічного простору;

набули подальшого розвитку:

– концептуальні положення в частині дослідження глобальної економічної інтеграції шляхом обґрунтування взаємозв'язку між концептами глобалізації, регіональної інтеграції та глобальної економічної інтеграції, з одного боку, й економічними та фінансовими детермінантами інтеграційних процесів – з іншого; це дало змогу розкрити глобальну економічну інтеграцію як багатовимірний процес, трансформація якого відбувається під впливом глобальних викликів і загроз, а також обґрунтувати зростання ролі фінансової довіри, цифровізації фінансової сфери та «зеленої» економіки у формуванні стратегій інтеграції країн у глобальний економічний простір;

– наукові положення щодо ідентифікації природи та проявів асиметрій глобальної економічної інтеграції шляхом розширення їх класифікації за сферами прояву інтеграційних процесів, що дало змогу виокремити виробничо-структурні, фінансово-інвестиційні, технологічно-цифрові, інституційно-регуляторні та ризиково-екологічні асиметрії, розкрити їх вплив на нерівномірність участі країн у глобальних інтеграційних процесах та обґрунтувати, що асиметричність інтеграції формується не лише в результаті відмінностей у рівні економічного розвитку, а й через нерівний доступ до фінансових ресурсів, технологій, інституційної спроможності, глобальних ринків і механізмів ухвалення міжнародних економічних рішень. Це дало змогу аргументувати роль міжнародних фінансових інституцій у подоланні цих асиметрій;

– наукові підходи щодо фінансового виміру глобальної економічної інтеграції, який запропоновано структурувати як систему взаємопов'язаних складових – фінансової відкритості, фінансової інтеграції та фінансової глобалізації, що формується під впливом інституційних та економічних умов включення країн у глобальний економічний простір. Це дало змогу класифікувати країни за рівнем фінансової відкритості на основі Індексу Chinn–Ito, виокремити групи країн за сукупністю інституційних і економічних характеристик та підтвердити неоднорідність інтеграційного середовища, що зумовлює відмінності у траєкторіях участі країн у процесах глобальної економічної інтеграції;

– науковий підхід до періодизації економічної інтеграції України у глобальний економічний простір, що дало змогу ідентифікувати домінуючі фінансові детермінанти на кожному етапі інтеграційного процесу, зокрема макрофінансову стабільність, міжнародну фінансову підтримку, розвиток фінансової системи, державно-приватне партнерство, ефективність державних інституцій, залучення приватних інвесторів, розвиток системи страхування ризиків і гарантійних програм. На цій основі визначено ознаки конвергенції України з ЄС у торговельній та фінансовій сферах, виявлено проблемні питання інтеграційної взаємодії. За результатами SWOT-аналізу фінансових детермінант повоєнного відновлення України та з використанням сценарного методу обґрунтовано базовий, оптимістичний і ризиковий сценарії інтеграції України у глобальний економічний простір і сформульовано прогностичні пріоритети її подальшого розвитку з урахуванням регіональних особливостей співпраці.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються. Дисертаційна робота є самостійним науковим дослідженням, у межах якого автором особисто сформульовано теоретичні положення, одержано наукові результати та розроблено рекомендації, що виносяться на захист. Запропоновані у дисертації висновки й узагальнення ґрунтуються на критичному опрацюванні наукових джерел, системному аналізі фінансових детермінант глобальної економічної інтеграції та результатах проведеного емпіричного дослідження. Достовірність і наукова обґрунтованість основних положень забезпечуються логікою дослідження, відповідністю використаних методів поставленій меті й завданням, а також застосуванням комплексу загальнонаукових і спеціальних методів пізнання. Дисертаційна робота ґрунтується на використанні широкої фактологічної бази та аналітичних матеріалів провідних міжнародних інституцій, зокрема Світового банку, Міжнародного валютного фонду, ЮНКТАД та Світової організації торгівлі, а також нормативно-правової бази України, що регулює фінансовий сектор та питання інтеграції й міжнародного співробітництва, фундаментальних розробок вітчизняних і закордонних науковців, ресурсів мережі Інтернет. Аргументованість, достовірність та обґрунтованість, зроблених у дисертаційній роботі висновків та рекомендацій, підтверджується глибоким аналізом фахової літератури. В процесі дослідження опрацьовано значну кількість літературних джерел – 219, у тому числі іноземних. Зазначене підтверджує високий ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи.

Практичне значення роботи. Основні положення, викладені в дисертації, та висновки доведені до рівня теоретичних та методичних розробок, практичних рекомендацій. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості застосування теоретичних положень та прикладних інструментів для оптимізації фінансової стратегії України в умовах глобальних трансформацій та реалізації основних інтеграційних пріоритетів. Запропоновані підходи до ідентифікації та оцінки впливу фінансових детермінант можуть бути інтегровані у діяльність державних інституцій та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності для підвищення ефективності участі України у глобальних інтеграційних процесах. Окрім цього, окремі результати дисертації можуть стати фундаментом для подальших наукових розробок та бути використані у навчальному процесі. Окремі положення дисертації використано у діяльності страхової групи «ТАС» (довідка № 24/26 від 07.04.2026 р.), Київської торгово-промислової палати (№ 17/05-5/564 від 01.06.2026р.). Результати дослідження впроваджено у навчальний процес Західноукраїнського національного університету, зокрема, при викладанні дисциплін «Економічна дипломатія», «Міжнародне співробітництво», «Міжнародна економічна діяльність України», «Міжнародна торгівля», «Кон'юнктура світових ринків» (довідка №126-31/1257 від 21.05.2026 р.).

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано лише ті ідеї та положення, які є результатом особистої роботи здобувача. Основні результати дисертаційної роботи опубліковано в 12

наукових працях загальним обсягом 6,41 д. а. (з яких особисто автору належать 4,41 д. а.), у тому числі: 6 праць – у наукових фахових виданнях і 6 праць апробаційного характеру.

Список публікацій здобувача за темою дисертації:

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Заставний А. Р., Гомотюк А. О., Угрин Б. В. Цивілізаційні передумови фінансової інтеграції на Близькому Сході та глобальні виклики для ісламських фінансів. *Інноваційна економіка*. 2023. № 4. С. 154–164. (0,95 д.а, особисто автору – 0,5 д.а.: обґрунтовано багатоаспектність фінансової інтеграції). DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2023.4.22>

2. Ivashchuk I. O., Uhryn B. V. Financial ecosystem of global economic integration. *Інноваційна економіка*. 2025. № 3. С. 252–264. (0,96 д.а., особисто автору – 0,6 д.а.: визначено характеристики фінансової екосистеми глобальної економічної інтеграції та запропоновано моделі екосистем). DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2025.3.30>

3. Іващук О. В., Угрин Б. В., Українець В. В. Інституційні виклики міграційної політики в контексті інтеграційних процесів. *Трансформаційна економіка*. 2025. № 3 (12). С. 31–37. (0,96 д.а., особисто автору – 0,6 д.а.: обґрунтовано вплив регіональної інтеграції на регулювання міграційних процесів). DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2025-12-5>

4. Тарасенко Ю. В., Угрин Б. В. Фінансові детермінанти регіональної економічної інтеграції в країнах Африки. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. пр.* 2025. Вип. 4 (172). С. 72–82. (0,77 д.а., особисто автору – 0,45 д.а.: оцінено асиметрії регіональної інтеграції африканських країн та обґрунтовано роль Африканської континентальної зони вільної торгівлі). DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2025-4-9>

5. Іващук О. О., Угрин Б. В. Фінансові детермінанти економічної інтеграції України у глобальний простір. *Економіка та суспільство*. 2026. Вип. 83. (0,81 д.а., особисто автору – 0,6 д.а.: запропоновано періодизацію економічної інтеграції України у глобальний простір та її основні фінансові детермінанти). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-168>

6. Угрин Б. В. Фінансовий вимір глобальної економічної інтеграції та оцінка інституційного середовища. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2026. Вип. 59. С. 119–128. (0,95 д.а.) DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2026-59-16>

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Заставний А. Р., Угрин Б. В. Процеси фінансової інтеграції на Близькому Сході. Scientific method: reality and future trends of researching: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference (Zagreb, August 25, 2023). Zagreb, Republic of Croatia : European Scientific Platform, 2023. P. 88–89. (0,2 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: обґрунтовано роль технологій у фінансовій інтеграції на Близькому Сході). DOI: <https://doi.org/10.36074/scientia-25.08.2023>

2. Гомотюк А. О., Угрин Б. В. Тренди та можливості для фінтех: регіональні аспекти. Освіта, наука, бізнес, енергетичні технології: сучасний стан, проблеми та перспективи: матеріали XII Національної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 16 листопада 2023 р.). Тернопіль : ФОП Осадца Ю. В., 2023. С. 44–45. (0,15 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: визначено основні можливості для фінтех).

3. Угрин Б., Лунишин В. Інноваційні фактори розвитку світового фінансового ринку. Сучасні аспекти та перспективні вектори розвитку науки і бізнесу: матеріали XIV Національної науково-практичної конференції, (м. Тернопіль, 14 листопада 2024 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2024. С. 46-48. (0,15 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: проаналізовано інновації у сфері фінтех).

4. Угрин Б., Маховський І. Підвищення ефективності управління мультинаціональними корпораціями в умовах глобальних ризиків. Фінанси та облік в умовах глобальної невизначеності та безпекових ризиків: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих вчених (м. Тернопіль, 27 травня 2025 р.). Ч. 1. Тернопіль : ЗУНУ, 2025. С. 494–496. (0,2 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: визначено основні глобальні ризики). URL: <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/ba00f315-17a1-4497-8a4d-b616c6bf80ed/content>

5. Угрин Б. В. Фінансова довіра в глобальній економіці. Modern Challenges in Economic and Technological Innovation: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference (Bologna, March 4–6, 2026). Bologna, Italy : International Scientific Unity, 2026. P. 138–140. (0,15 д.а.). URL: <https://isu-conference.com/en/archive/modern-challenges-in-economic-and-technological-innovation-04-03-26/>

6. Угрин Б. В. Фінансові детермінанти повоєнного відновлення України в контексті багатовекторної інтеграції. Проблеми та перспективи розвитку національної економіки в умовах глобалізації: збірник наукових тез за матеріалами XXIV Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції молодих учених та студентів (м. Острого, 25 березня 2026 р.). / ред. кол.: Л. В. Козак, Н. П. Топішко та ін. Острого: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2026. С. 133–135. (0,16 д.а.). URL: https://www.oa.edu.ua/assets/files/news/2026/national_economy_conf_tczy.pdf

Текст дисертаційної роботи пройшов перевірку на наявність текстових запозичень StrikePlagiarism. За результатами перевірки, виявлено відсутність текстових запозичень без належного посилання на джерело та встановлено, що дисертаційна робота Угрин Богдана Васильовича на тему: «Фінансові детермінанти глобальної економічної інтеграції» відповідає принципам академічної доброчесності.

Апробація результатів дослідження. Основні положення, висновки і результати дисертаційної роботи були представлені та пройшли обговорення на міжнародних та всеукраїнських наукових і науково-практичних конференціях: «Scientific method: reality and future trends of researching: collection of scientific papers «SCIENTIA» (Zagreb, 2023), «Освіта, наука, бізнес, енергетичні

технології: сучасний стан, проблеми та перспективи» (м. Тернопіль, 2023 р.), «Сучасні аспекти та перспективні вектори розвитку науки і бізнесу» (м. Тернопіль, 2024 р.), «Фінанси та облік в умовах глобальної невизначеності та безпекових ризиків» (м. Тернопіль, 2025), «Modern Challenges in Economic and Technological Innovation» (Bologna, 2026), «Проблеми та перспективи розвитку національної економіки в умовах глобалізації» (м. Острог, 2026).

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана діловою українською мовою із дотриманням наукового стилю викладення її змісту, характеризується смисловою завершеністю, логічною послідовністю, точністю використання спеціальної термінології, чіткістю, ясністю та об'єктивністю викладення матеріалів дослідження. Стель викладу матеріалів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій є зрозумілим та забезпечує легкість і доступність сприйняття матеріалу.

Відповідність дисертації нормативно встановленим вимогам та можливість подання до захисту.

Враховуючи актуальність теми дисертації, обґрунтованість отриманих результатів, наукову новизну і практичне значення дослідження, повноту викладення матеріалів дисертації в наукових працях, що відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами) та на пряму наукового дослідження освітньо-наукової програми ЗУНУ, кафедра міжнародної економіки рекомендує подати дисертаційну роботу Угриня Богдана Васильовича на тему «Фінансові детермінанти глобальної економічної інтеграції» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини до захисту в разову спеціалізовану вчену раду.

У результаті розгляду дисертації Угриня Б. В. та повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛИЛИ:

1. Пропонувати Вченій раді затвердити такий склад разової спеціалізованої вченої ради:

Головою разової спеціалізованої вченої ради призначити доктора економічних наук, професора Зварича Романа Євгеновича, завідувача кафедри міжнародних економічних відносин Західноукраїнського національного університету.

Рецензентами:

доктора економічних наук, професора Лизун Марію Володимирівну, професора кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету;

кандидата економічних наук, доцента Герман Людмилу Тарасівну, доцента кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету.

Опонентами:

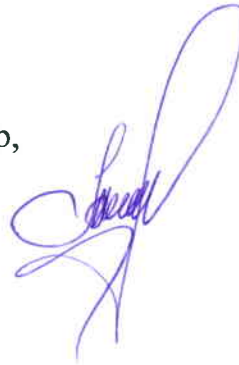
доктора економічних наук, професора Луцишин Зоряну Орестівну, віцепрезидента з науково-педагогічної роботи (навчальна робота) Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

доктора економічних наук, професора Якубовського Сергія Олексійовича, в.о. завідувача кафедри світового господарства та міжнародних економічних відносин Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

2. Рекомендувати новоствореній разовій спеціалізованій вченій раді прийняти дисертаційну роботу Угриня Богдана Васильовича на тему «Фінансові детермінанти глобальної економічної інтеграції» до захисту.

Головуюча на засіданні

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри
міжнародної економіки

Ірина ЗВАРИЧ